

bilimlerinin bu yeni alanlarına emekler verecek çok yetenekliler vardır. Ne var ki bunların yetiştirilmele-
rini üniversiteler özel ders topluluğuyla ele almali-
dirlar. Doğa greçleri ziyan olmamalı, derlenenler ge-
reğince korunmalıdır. Çoğu Üniversiteler kendi dok-
tora ve daha başka tezlerinin gereçlerini sistemli sak-
lamamışlardır, ve bunlara başvuru olanağı yoktur.
Bu yolda üniversitelerin de yeni yönelimleri zorun-
ludur. Özel yetiştirilmiş müzeciler her il için artık
bir zorunluk olmuştur. Görsel ve işitsel yanısıra arazi
gezileri topluca gözetilmelidir. Böylece konu alanı
sevdirilerek mesleğe eğilimi olan yetenekliler sağla-
nabilecektir. Artık yerbilimleri konu alanı, ülkütücü
adlar kümesi olmaktan çıkmıştır.

Anadolu üniversiteleri yakın çevrelerindeki yerel
müzelerle ilgilenmelidirler. Disiplinler arası işbirli-
ğiyle ve tutarlı bir tutumla doğa ve yararlanım ser-
gilenmelidir. Müze için pek çok uzman olan ve oıma-
yan kişi gerekli bulunduğu için bir önemli iş alanı
açılmış olacaktır. Başta MTA bu tür girişimlerde

sorumluluk yüklenmelidir. Müze açma, zenginleştir-
me, canlı ilgi besletme, yarar sağlama, süreklilik, vb.
için gerekli bütçeyi «Kültür Bakanlığı», bir kültür
hizmeti olarak üstlenmelidir. Kendisine en büyük
yardımcı «TÜRKİYE JEOLJİ KURUMU»dur. Dü-
zenlenecek bir yasa ve yönetmelikle, bu iki kuruluş da
yeni bir işbölümü ile örgütlenmeye gidecektir. Müze
görenek ve geleneği olmadığından, bir bakıma giri-
şim sorunsuz olacaktır. Konu, Millî Eğitim Bakanlı-
ğının da asal görevleri çerçevesindedir. Böyle çok
yönlü katkı ile gerçekleşecek kapalı ve açık hava doğa
müzesi için, konu ile ilgilenen kurum temsilcilerin-
den bir komisyon oluşturulmalı, ve bir izlençe hazır-
lanmalıdır. İlerde konuya sahip çıkacak «dernek» te
oluşabilecektir. Herkesin olan bu dava, en baştan yer-
bilimcilerin etkenliğiyle mutlu sona kesinlikle kavuş-
turulacaktır. İlk çıkışın Türkiye Jeoloji Kurumu'ndan
ışınması başarı yollarını bulduracaktır.

Prof. Dr. İ.E. Altın

Haberler

PASİFİK - ÇEVRESİ ENERJİ VE MİNERAL KAYNAKLARI KONFERANSI

Amerikan Petrol Jeologları Derneği, Asya deniz -
ötesi alanlarında mineral kaynakları prospeksiyonu
eşgüdüm komitesi, Güney Pasifik deniz - ötesi alan-
larında mineral kaynakları prospeksiyonu eşgüdüm
komitesi, Uluslararası Jeoloji Bilimleri Birliği (IUGS),
Hawai Üniversitesi'nin birlikte örgütlediği konferans
22-28 Ağustos 1982 tarihinde Honolulu'da toplanıyor.
Bu on yılda Dünya'nın istediği enerjiyi karşılamak
üzere Pasifik - çevresi bölgenin, enerji ve mineral
potansiyelini arama ve geliştirmedeki öneminin vur-
gulanacağı konferansın konularını hidrokarbonlar,
katı mineraller, jeotermal, yenilenebilir enerji ve ener-
ji mineralleri (kömür, uranyum, bitümlü şist, vb.)
oluşturuyor.

—oOo—

TOPRAK KAYMALARI, ÇAMUR AKMALARI

UNESCO uluslararası semineri 10-18 Ekim 1981
tarihlerinde Alma - Ata (SSCB) da toplandı. Onbeş
ülkeden gelen uzmanların katılımıyla gerçekleşen se-
miner yer hareketleri üzerine çözümleme, varsayım
ve önyargıyı inceledi. Seminer sonunda yapılan saha
gezilerinde Alma - Ata'yı çamur akmalarından koru-
mak için, dağdan gelen sellere karşı kent yakınların-
da gerçekleştirilen önemli çalışmalar (barajlar, ka-
nallar, vb.) yerinde görüldü.

TÜRKİYE 3. KÖMÜR KONGRESİ

TMMOB Maden Mühendisleri Odası Zonguldak
Şubesinin örgütlediği Türkiye 3. Kömür Kongresi
10-14 Mayıs 1982 tarihlerinde Zonguldak'ta toplan-
dı.

Kongre'de gerek hammadde ve gerekse enerji
kaynağı olarak önemi her geçen gün giderek artan
kömürün bilim ve teknolojisindeki son gelişmeler
tartışıldı. İki yılda bir yapılması programlanan «Kö-
mür Kongreleri» dizisinin üçüncüsü olan bu kong-
rede kömüre ilişkin arama ve planlama, hazırlık, iş-
letme, elektro - mekanik, emniyet, teknoloji, eğitim,
yasal içerikli bildirimler sunuldu.

—oOo—

27. ULUSLARARASI JEOLJİ KONGRESİ - MOSKOVA

Dört yılda bir gerçekleştirilen Uluslararası Jeoloji
Kongreleri'nin 27 ncisi 4-14 Ağustos 1984 tarihinde
Moskova'da toplanacak. Kongre, Uluslararası Jeoloji
Bilimleri Birliği (IUGS) nin desteğiyle SSCB Ulusal
Jeoloji Komitesi tarafından örgütlenmektedir.

Kongrenin bilimsel programı 6 kollokyum ve 22
bölümde gerçekleşecek. Kollokyumlarda yer alacak
olan etkinlikler SSCB'nin jeolojisi, Dünya enerji
kaynakları, okyanusların paleocoğrafyası, Arktika jeo-
lojisi, Asya tektoniği, ve depremler ve tehlikelerini
önleme konularındadır.

Bölmelerin çalışması, ana konular ve bölümün içi simpozyumlar biçiminde olacak. Kongrede yer alan 22 bölüm şunlar : stratigrafi, paleontoloji, Kuvaterner jeolojisi ve jeomorfolojisi, sedimanter kayalar litolojisi, Prekambriyen jeolojisi, deniz ve okyanusların jeolojisi, tektonik, jeofizik, magmatik ve metamorfik kayalar petrolojisi, mineraloji, jeokimya ve kosmokimya, metalojeni ve maden yatakları, petrol ve gaz yatakları, katı yakıtlar yatakları, metalik olmayan maden yatakları, hidrojeoloji, mühendislik jeolojisi, uzaktan algılama, karşılaştırmalı planetoloji, matematiksel jeoloji ve jeolojik bilişim, jeoloji tarihçesi, jeoloji eğitimi.

Olağan olarak kongre sırasında jeolojik geteçler ve güncel yayınlara ilişkin bir de GEOEXPO - 84 sergisi açılacak.

—oOo—

ANADOLU'NUN JEODİNAMIĞI ÜZERİNE

Dokuzuncu Yerbilimleri Yıllık Toplantısı (R.A.-S.T.) 17-19 Mart 1982 tarihlerinde Paris'te toplandı. Fransız Yerküre Fiziği Enstitüsü (I.P.G.) ve Yerbilimleri Araştırma ve Öğretim Birimi (U.E.R. 63) nin birlikte örgütlediği toplantının bu yıl konusu «yerbilimlerinde kesiklikler» olarak belirlendi.

Yerbilimlerinin değişik disiplinlerinde toplanan, herkese ve özellikle genç araştırmacılara açık «forum» da Anadolu'nun jeodinamik evrimiyle ilgili dört bildiri de sunuldu : Servais, Kienat ve Monod'nun «KB Anadolu'da yüksek basınç kuşakları ve Tetis sütürü»; Gautier, Monod ve Andrieux'nün «Orta Anadolu'da eski ofiyolitik sütürler mi?»; Monod, Gautier ve Servais'nin «Orta Anadolu'nun Jura karbonatları : Bir özgül paleocoğrafik ölçüt»; ve Michard, Whitechurch, Yazgan ve Montigny'nün «Doğu Toros'da güney - Tetis sütürünün yerleşmesi ve evrimi» başlıklı bildirileri.

—oOo—

ULUSLARARASI JEOTEKNİK SİMPOZYUMU - 1983

«Zeminlerin ve Kayaların Yerinde Deneye Tanınması» uluslararası simpozyumu 18-20 Mayıs 1983 tarihleri arasında Paris'te toplanacak. Simpozyum, Mühendislik Jeolojisi Fransız Komitesi, Zemin Mekaniği, ve Kaya Mekaniği Fransız Komiteleri ile Köprüler ve Yollar Ulusal Okulu işbirliğiyle örgütlenecek. Simpozyum programı, kuyu parametreleri ve çizimleri, yeraltı jeofiziği, hidrolik ve hidrojeolojik deneyler, zemin ve kayaların yükleme deneyi, basınç ölçümü, süzülme ölçümü, ve galeride deney konularında «yerleşim yerlerinin tanınmasında yerinde yapılan deneyler» olarak belirlendi.

—oOo—

EURORAD 1982

19-24 Temmuz 1982 tarihlerinde Herdla Deniz Biyolojisi Enstitüsü'nde (Bergen Üniversitesi, Nor-

veç) EURORAD (radyolaryalar uluslararası araştırma grubu) üçüncü toplantısı yapıldı. İki senede bir düzenlenen toplantının amacı güncel yahut eski radyolaryalar üzerinde çalışan değişik ülkelerden araştırmacıları bir araya getirmek. Böylece değişik yaklaşımlara sahip uzmanlar arasında tartışma olanağı doğuyor. Bu grup 1981 de IPA (Uluslararası Paleontoloji Birliği) Uluslararası Araştırma Grubu olarak biliniyordu.

—oOo—

YERBİLİMLERİNDE BİLİŞİM

1981 yılında bilimsel dergiler ve bu dergilerin geleceği hakkında bir çok tartışma yapıldı. «Science»ın 23 Ekim 1981 sayısında bilimsel dergiler için gerekli parasal desteğin kaynakları tartışıldı. 1 Ekim 1981 tarihli «Nature» daysa bir çok yeni bilimsel derginin değerlendirilmesi yapıyordu. «Analytical Chemistry» dergisinin Temmuz sayısının başyazısında ise daha önceden var olan dergilerin içeriğiyle aynı konuları paylaşan, ve ticari amaçla basılmış, yeni dergilerin gereği sorgulanıyordu. «Physics Today» dergisinin Nisan sayısındaki bir okuyucu mektubundaysa fizikçilerin birleşerek yeni ticari dergileri boykot etmesi isteniyordu. Yerbilimleri Bilişim Derneği (Geoscience Information Society) nin 1981 simpozyumunda da benzer endişeler dile getirildi. Simpozyum sırasında jeologlar, yayıncılar ve bilişim uzmanları arasında çeşitli tartışmalar yapıldı ve çözümler önerildi.

Simpozyumda ileri sürülen sorunlar sadece yüksek fiyatlar, yeni dergilerin aşırı miktarı, veya kütüphane bütçelerindeki yetersizlik değildi. İnsanların elinde yayımlanmasını istediği veri olduğu sürece yeni dergiler çıkacaktır. Ekonomi ile birlikte fiyatlar değişecek ve kütüphane bütçeleri hep geride kalacaktır. Toplantı sırasında başka sorular da soruldu. Bunların çoğu birçok yerbilimi bölüm ve kütüphanelerinde tartışılmaktadır. Örneğin herhangi bir kütüphane tüm dergilere abone olmaya çalışmalı mıdır? Kütüphaneler, dergiler arasında seçim yapabilmek için belirli kurallar geliştirebilir mi? Böyle kurallar oluşturulduğu takdirde araştırmacılar da bu kuralara uyup yayın yapacakları dergileri seçerler mi? Var olan dergilerin niteliği nasıl olacaktır? Yerbilim dergilerindeki yazı kabul oranı çok mu yüksek? Yoksa, makaleleri yayımlamadan önce daha fazla sayıda mı hakeme başvurmalı? Makale yazarına yüklenen basım bedelleri ne olacak? Mikrofilm yayıncılığına geçilemez mi?

Derneğin 1981 simpozyumunda bunlara benzer birçok sorun tartışıldı ve bazı çözümler önerildi. Şurası bir gerçek ki, artık hiçbir kütüphane, raflarında tüm yayınları bulduramaz veya buldurmaya çalışamaz. Bunun yerine yerel, bölgesel, ulusal veya uluslararası anlamda gruplaşan kütüphaneciler kütüphaneler arası ödünç verme anlaşmaları yaparak okuyuculara hizmet götürmeye çalışıyorlar. Dergilerin ortaklaşa bir biçimde seçilmesi için yapılan çalışmaların da sürmesi gerekiyor. Hangi malzemenin mikrofilm biçimine getirileceği tartışması da sürüyor.

Yeni geliştirilmiş elektronik mektup sistemiyle kütüphaneler arası ödünç verme ve ısırlama işlemleri hızlanmış bulunuyor. Bazı durumlarda, tüm bir makalenin bile elektronik olarak bir başka kütüphaneye veya okuyucuya iletilmesi olanaklı oluyor. Bu da gelecekteki elektronik dergilerin öncüsü sayılıyor. Hatta şimdiden bile telle iletilen kaynakça dergileri var, «GeoRef» gibi. Geliştirilen yeni teknolojiler ise basımevlerinin daha kısa zamanda daha ucuza basmalarını sağlıyor. Günümüzde bir bilgisayar terminaline oturup herhangi bir konu hakkındaki tüm yazılanları bulmak, veya ilgilendiğiniz konudaki bir bilgisayar profiliyle yeni yayınlardaki aylık veya haftalık gelişmeleri izlemek olanaklı. Çok yakın bir gelecekte, aynı bilgisayar terminaline oturup elektronik olarak basılan bir dergiyi anında okumak, hatta basılı bir kopyasını çıkartmak da olanaklı olacak.

—oOo—

I.A.S. KUZEY AMERİKA'YA GİDİYOR

Uluslararası Sedimentologlar Birliği (I.A.S.) nin Kuzey Amerika'daki ilk toplantısı 22-28 Ağustos 1982 tarihleri arasında Kanada, Hamilton - Ontario'da yapılacak. Bu toplantının ev sahipliğini McMaster Üniversitesi üstleniyor, ve toplantıya Kanada Jeoloji Kurumu, Kanada Petrol Jeologları Derneği ile Ekonomik Mineralog ve Paleontologlar Derneği de katkı koyuyor.

Birliğin bu seneki genel başkanı Gerard Middleton ve ekibi toplantı için kırk kadar teknik oturum ve bir o kadar da saha gezisi planlıyor. Oturumlar genel konular ve özel konulu simpozyumlar olmak üzere iki grup halinde düzenlenecek.

Genel konular başlığı altında : Arkeen sedimentolojisi, çamurtaşı ve silttaşı sedimentolojisi, evaporit çökelimi ve diyajenez, günlenme, topraklar ve sedimanter çevrimler, derin gömülme diyajenez ve organik madde olgunlaşması, düşük sıcaklık jeokimyası, sedimanter maden yatakları, çökelsel yeryüzü şekillerinin jeomorfolojisi, organizmaların sedimanter modeller üzerindeki etkisi, ortamsal sedimentoloji, sedimentoloji ve levha tektoniği, havza analizi, ve derin deniz sedimanları gibi konular tartışılacak.

Simpozyumlar ise şöyle : Tek yönlü akıntılarla oluşan ruditler, kömür ve kömürlü istifler, coliyen sedimanları, büyük kumlu akıntı biçimleri ve sedlerin dinamiği, soğuk iklim tortulanması; till fasiyesi ve buzul davranışı, tane boyu dağılım yorumu, paleoiklim belirteci olarak kumtaşı petrolojisi, petrolü kum ve şeyllerin sedimentolojisi ve jeokimyası, kıyı şelf ve yamaç dinamiği ve sedimentasyonu, dalga etkinliğindeki kıyı ortamları, Fiyord sedimentolojisi, karbonatlı ve siliklastik tortulların karmaşık çökelişi, Prekambriyen - Permotriyas resifleri, diyajenezin hazne kayaç özelliklerine etkisi, dolomitleşme ve

de - dolomitleşme, stromatolit denestirmesi, büyük göllerin sedimentolojisi, tortul havzaların jeofiziksel modellemesi, güncel çökellerin jeokronolojisi, volkaniklastitler, arkeolojik sedimentoloji, sismik fasiyes modelleri.

Toplantıya çok sayıda yetkili kişi çağrılmış olmakla beraber, I.A.S. geleneklerine uygun olarak derneğin belkemiğini oluşturan genç araştırmacılar da ha çok sayıda bildiri seçilecek.

—oOo—

TROODOS OFİYOLİTİ YENİDEN İNCELENİYOR

Uluslararası yerkabuğu araştırma sondaj projesinin bir parçası olarak Troodos ofiyolitinin geniş çaplı incelenmesi yeniden başladı. Kıbrıs'la ilgili bu yerkabuğu araştırma projesi, yüzey kayalarının jeoloji ve jeofizik haritalanması ile birlikte 5.5 km. lik bir araştırma sondajını kapsıyor.

Araştırmanın yeni kaynak geliştirme ve eğitimle birlikte iki bilimsel amacı var : Birincisi, yer değiştirmemiş okyanus kabuğu modelleriyle karşılaştırabilmek için ofiyolit 4 km lik üst kısmının tam bir kesitini çıkarmak, ikincisiyse okyanus tabanındaki masif sülfid birikimlerini oluşturan hidrotermal sistemleri araştırmak.

Sondaj çalışmaları şubat ayında yer hazırlama işlemleriyle başladı. Sondaj kulesi aynı ay sonunda tamamlandı ve martın ilk haftasında sondaja başlandı. Bu ilk sondaj kuyusu (CY-1) üstteki Kretase tortullarının tabanından alttaki dayk karmaşığına kadar uzanan 2 km. kalınlıktaki yastık lavları delectek. Bu sondaj Akaki nehri kanyonu ağzında yer alıyor.

Daha sonra, yastık bazaltlar içindeki paleo - hidrotermal sistem boyunca 1 km. derinlikte bir sondaj yapılacak. Bu kuyu Agrokipia Madenindeki cevherleşmenin tabanından başlayarak alttaki stokvork zonu delectek. Bu noktadan itibaren, alttaki daykların doğrultusuna dik gelecek biçimde yatay bir sondaj 500 m. ilerleyecek. Bu kuyu da diğerleriyle birlikte aynı yapısal blok üzerinde, Palekhori yakınlarında bulunuyor.

Sondaj işleminin son aşaması, Palekhori köyü yakınındaki plütonik dizi içerisinde açılacak 1 km veya daha derin bir kuyuyu kapsıyor. Proje için sağlanan para bu son sondajın 1 km de kalmasını gerektiriyor. Daha fazla parasal destek sağlandığı takdirde, kuyuyu 2 km. veya daha derine indirerek ofiyolitteki gabro - ultramafik sınırını örneklemek olanaklı olacak. Ayrıca tüm kuyulardan kapsamlı jeofizik logları alınabilecek. Başlangıçta öngörülen programa göre son kuyunun 7 Ekim'de tamamlanmış olması gerekiyor.